



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
Дата на разясненията от УО: 18 март 2016 г.			
210.	02.03.2016 г.	<p>Въпрос по процедура BG16RFOP002-1.001 “Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията”</p> <p>Здравейте,</p> <p>Във връзка с отговорите на въпроси № 11 и № 57, имам следния уточняващ въпрос:</p> <p>Важи ли същото (за да бъде едно предприятие недопустим кандидат по процедурата, трябва да са изпълнени кумулативно/едновременно и двете условия – седалище/клон със седалище на територията на селски район И са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Р България) и при обратната хипотеза, т.е.:</p> <p>Възможно ли е по настоящата процедура, <u>микро-предприятие</u> със седалище в община <u>извън</u> територията на <u>селските райони</u>, да кандидатства за <u>дейност</u>, която ще се осъществява на територията на <u>селска община</u> (при спазване на всички други изисквания)?</p> <p>С уважение:</p> <p>Подател: Н. Христова Ел. поща: neh11@mail.bg</p>	<p>С оглед избягване на припокриването на интервенциите между ОПИК 2014-2020 и ПРСР 2014-2020, подкрепа по настоящата процедура за подбор на проекти не могат да получават микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, които:</p> <ul style="list-style-type: none"> - имат седалище или клон със седалище на територията на селски район <p>и</p> <ul style="list-style-type: none"> - са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България (Списък на селските райони е даден в Приложение Т към Насоките за кандидатстване). <p>За да бъде едно предприятие недопустим кандидат по процедурата трябва да са изпълнени кумулативно/едновременно и двете горепосочени условия към датата на кандидатстване.</p> <p>В случай на хипотеза, в която е изпълнено само едно от двете условия, например: микропредприятия със седалище (вкл. клон със седалище) извън територията на селски район да кандидатства за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони, предприятието е допустим кандидат по настоящата процедура (при спазване на всички останали критерии, изисквания и условия по процедурата), тъй като е изпълнено само едно от двете условия, а не и двете едновременно/кумулятивно.</p>
211.	02.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Имаме следните въпроси по процедурата:</p> <p>1. Нашата фирма разработва иновативен продукт в сферата на медицината. За пазарната реализация на продукта е необходима регистрация на продукта в Изпълнителната агенция по лекарствата. Изискване на самата</p>	<p>1. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 67 - т.3, т.3.1 и т.3.2.</p> <p>В допълнение следва да имате предвид, че съгласно т. 14.2 от Насоките за кандидатстване, разходите за помощни услуги в подкрепа на иновациите включват, разходи за изпитване и сертифициране с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги, като</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>Агенция обаче е фирмата-производител на продукта да бъде сертифицирана по съответния ISO стандарт. Нашата фирма няма въведен такъв стандарт към момента, а това е необходимо условие за регистрацията, а съответно и пазарната реализация на иновативния продукт, за който кандидатстваме за подкрепа. Въпросът ни е: допустим ли е разходът за въвеждане на съответния ISO стандарт на ниво фирма?</p> <p>2. Вторият ни въпрос е относно точка 3 „Предприятието кандидат, управителят и/или съдружниците му притежават най-малко един патент за изобретение. „ от II. Иновативен капацитет и финансова стабилност на кандидата преди изпълнение на проекта (исторически данни) от Методологията за оценка. Необходимо ли е патентът, на който сме собственици да е валиден, съответно признава ли се собственост на патент с изтекъл срок на действие?</p> <p>3. Иновативният продукт, който искаме да внедрим е наша разработка по предишен проект. Той се състои от софтуерна и хардуерна част. За производството му е необходимо закупуването на части за направата на хардуерното устройство, синхронизирането им за работа с разработения от нас софтуер и тестване на крайния продукт – устройствата. Т.к устройствата са с медицински цели тестването им е особено важно. Въпросът ни е: Допустимо ли е закупуването само на оборудване за тестване на крайния продукт, които са необходими за качествения контрол и съответно считат ли се предвижданите от нас дейности за допустими във връзка с внедряването на иновацията 0в производството? Благодаря Ви предварително за отговорите! С уважение,</p> <p><i>Подател: Царина Стефанова Ел. поща: tsarina.stefanova@gmail.com</i></p>	<p>например: такси и разходи за външни услуги за изпитване и сертификация на иновативния продукт (стока или услуга) или процес, респективно получаване на продуктово съответствие за иновативния продукт, в съответствие с приложимите стандарти и др. п.“. Въвеждането и сертифицирането на системи за управление на дейността на предприятията в съответствие с изискванията на национални/международно признати стандарти е предмет на процедура „Развитие на управленския капацитет на МСП“ по Приоритетна ос 2 на ОПИК, включена в Индикативната годишна работна програма за 2016 г., която е публикувана на интернет страницата на Управляващия орган (www.opcompetitiveness.bg).</p> <p>2. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 138, т.4.</p> <p>3. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 84, т.1.</p> <p>Съгласно т. 13.1 от Насоките за кандидатстване по процедурата, допустими по Елемент А „Инвестиции“ са дейностите за „придобиване на ново оборудване, необходимо за внедряване в производството на иновативния продукт (стока или услуга) или процес“. В случай че посоченото в запитването "тестване на крайния продукт, необходимо за качествения контрол" (който в общия случай е заключителен етап на всеки производствен процес) е част от процеса на производство на иновативния продукт, т.е. посоченото оборудване отговаря на изискването да бъде "необходимо за внедряване в производството на иновативния продукт (стока или услуга) или процес“, то разходите за придобиването му биха се считали за допустими при спазване на всички останали изисквания, посочени в Насоките по процедурата.</p> <p>Следва да имате предвид, че окончателно становище относно допустимостта на дадена дейност и допустимостта на даден разход ще бъде взето от Оценителната комисия в Управляващия орган, която ще разполага с цялата информация относно проектно предложение.</p>
212.	02.03.2016 г.	<p>Здравейте, Във връзка с публикуван отговор на въпрос № 138, т.4 и № 164, т. 2.2, а</p>	<p>I. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 138, т.4 и Въпрос №164, т.2, в</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>именно „Следва да имате предвид, че проектни предложения, към които се представят документи за защита на права по интелектуална собственост, които не носят правна защита на внедряваната по проекта иновация на територията на България, няма да получат точки по критерий I.1. Степен на защита на подкрепяната по проекта иновация.“, моля да дадете обоснован отговор на следните въпроси:</p> <p>- Кое налага посочените в отговор на въпроси № 138 и 164 ограничение в териториалния обхват на действия на права по интелектуална собственост? Кой документ налага тези ограничения?</p> <p>В случай, че не тълкуваме правилно публикувания от Вас отговор на въпрос № 138 и 164, моля за обоснован отговор на следния въпрос:</p> <p>В случай, че кандидат по процедурата кандидатства за внедряване на иновация, защитена с валиден патент за изобретение издаден и имащ териториално действие в САЩ (дейностите по проекта се реализират на територията на България, но голям процент от внедрените иновативни услуги ще се предлагат на американския пазар), то ще получи ли проектното предложение максималният брой точки по раздел I. Иновативност и пазарна приложимост на подкрепяната иновация, критерий I. Степен на защита на подкрепяната по проекта иновация?</p> <p>II. Кандидат по процедурата кандидатства за внедряване на иновация, защитена с валиден патент за изобретение, като прилага към проектното предложение сключен договор за прехвърляне на права по интелектуална собственост, удостоверяващ, че за внедряването на определени продукти (стоки или услуги) или процеси, кандидатът ще придобие от трето лице чрез закупуване или по друг законосъобразен начин права по интелектуална собственост в рамките на проекта. Към проектното предложение прилага и съответния Патент по който ще придобие права в рамките на проекта. Ще получи ли кандидатът максималният брой точки по раздел I. Иновативност и пазарна приложимост на подкрепяната иновация, критерий I. Степен на защита на подкрепяната по проекта иновация?</p>	<p>които се съдържа и обосновка за съответното становище.</p> <p>II. Както е посочено в разясненията на УО по Въпрос № 5, т.8 и Въпрос № 183, т.2 източник на проверка по критерий I.1 „Степен на защита на подкрепяната по проекта иновация“ са описаните в Приложение Й защитни документи за интелектуална собственост (Патент за изобретение, свидетелство за регистрация на полезен модел, заявка за патент за изобретение или заявка за регистрация на полезен модел; Декларация за ненарушаване на чужди права върху интелектуална собственост (Приложение Ж - Раздел 2 „Декларация за авторски права върху произведението предмет на защита на внедряваната иновация“)., които са собственост на предприятието-кандидат. В този смисъл, съответния брой точки по критерия ще получават единствено предприятия, които на етап кандидатстване са представили един от гореизброените документи.</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>Поздрави,</p> <p><i>Подател: Нина Цветанова</i> <i>Ел. поща: ntsvetanova@abv.bg</i></p>	
213.	02.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Искаме да поставим на Вашето внимание следните казуси във връзка с процедурата:</p> <p>1. Ако аз съм съдружник, част от екипа на фирма X, която е Кандидат по процедура „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ и съм регистриран като изобретател на полезен модел, който се притежава от фирма Y. Приема ли се, че допринасям по критерий „Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или съдружниците“, като се има предвид, че съм един от съдружниците и като физическо лице съм изобретател (а не притежател!) на валиден полезен модел?</p> <p>2. Във връзка с точка 1.Опит на екипа на кандидата в изпълнението на сходни дейности, от - II Иновативен капацитет на екипа на кандидата и степен на техническа готовност, имаме следния въпрос: - Зачитат ли се договори, свързани с разработване на иновации, стартирали през последните 3 години /от 05. 2013 г. до 05.2016 г./, но незавършили към момента на кандидатстване на проекта, тоест проекти в процес на изпълнение? - Как да се обосновем, че договорите, към които до момента е участвал члена на екип, се отнасят до разработване на иновации? Или по друг начин казано – Можем ли да използваме договори, в които не е изрично упоменато разработването на иновация, въпреки че се отнася до дейности, сходни с дейностите за които се кандидатства?</p> <p>3. Ние сме стартиращо предприятие. Нашата идея за иновация е създаването на високо-технологичен продукт, за чието създаване е необходимо приложението на следните технологии – 3 D дигитализация, визуализация и прототипиране. Крайният иновативен продукт е вид мехатроника.</p> <p>Първият ни въпрос е: има ли обективен източник за сравнение и</p>	<p>1. За да получи съответния брой точки по критерий II. 3. „Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или съдружниците му“ предприятието-кандидат, управителя и/или съдружниците следва да притежават патент за изобретение/свидетелство за полезен модел. При оценката на проектните предложения по критерия не се включват патентът/свидетелството за регистрация на полезен модел, с който е защитена внедряваната по проекта иновация.</p> <p>2. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 25 и Въпрос № 141.</p> <p>3. Процедура BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ е насочена към предприятия в зряла фаза на развитие, като критерий за допустимост на кандидатите е те да имат минимум три приключени финансови години (2013, 2014 и 2015г.). Процедура BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ е насочена към предприятия, които имат по-малко от 3 приключени финансови години към момента на кандидатстване.</p> <p>С оглед на гореизложеното, следва да се насочите към и да се запознаете с Насоките за кандидатстване и пакета документи по процедура BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ - http://www.opcompetitiveness.bg/module4.php?menu_id=361&id=136 .</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>констатация дали нашият иновативен продукт е високотехнологичен? Съответно на какви източници можем да се позовем в обосноваването на високо-технологичен продукт? Въпросът е важен за нас от гледна точка на отнасянето на разработката към приоритетните направления на ИСИС, а именно – Мехатроника и чисти технологии à” проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия”.</p> <p>Вторият ни въпрос в тази връзка е: възможно ли е проекта да се отнася до това направление, без да имаме участие в над-национална производствена верига, според както е написано „и/или” в текста на приоритета?</p> <p>С уважение,</p> <p><i>Подател: Вероника Млеченкова</i> <i>Ел. поща: veronika_em@mail.bg</i></p>	
214.	02.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Бихме искали да зададем следните въпроси по процедура за подбор на проекти BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“:</p> <p>1. В т. 4 от Критериите за техническа и финансова оценка на проекта (от Приложение Й) в графата „Източник на проверка“ са посочени единствено документите, чрез които се доказва обстоятелството, че подкрепяната по проекта иновация в резултат от съвместна разработка на кандидата и научна организация. Не е посочено, обаче, изрично кои са изискваните доказателства (документи), които следва да бъдат представени от кандидата, когато внедряваната по проекта иновация е негова собствена разработка.</p> <p>Въпросът ни е по какъв начин (с представянето на кои документи) следва да се удостовери обстоятелството, че внедряваната по проекта иновация е собствена разработка на кандидата, като се имат пред вид и следните специфични хипотези:</p>	<p>1. Източник на проверка по критерий I.4 „Подкрепяната по проекта иновация е резултат от съвместна дейност между кандидата и научна организация или собствена за кандидата дейност“ в случаите, когато подкрепяната по проекта иновация е собствена разработка на кандидата, е информацията, посочена във Формуляр за кандидатстване, т. 11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Резултат от съвместна дейност между кандидата и научна организация или собствена за кандидата дейност“, както и документите в подкрепа на иновативността на внедрявания продукт (стока или услуга) или процес, описана във Формуляра за кандидатстване, посочени в т.23, б.,3“ от Насоките за кандидатстване. От посочените документи следва да е видно, че правата върху иновацията са собственост на предприятието-кандидат и не са придобити от трети лица, с изключение на случаите, когато правата са придобити върху иновация, която е разработена от съдружници, управители или служители на предприятието-кандидат (които са били част от управителното тяло на/ били са наети в предприятието към датата на подаване на заявката за издаване на документ за защита на</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>а/ Внедряването по проекта иновация е защитена с патент или свидетелство за регистрация на полезен модел, или подадена заявка за такива, но тези документи са на името на собственика/управителя на съответната фирма като физическо лице, а не на името на съответната фирма-кандидат по процедурата (това е доста често срещан случай). В описаната ситуация ще се признае ли, че внедряването иновация е „собствена разработка на кандидата“ по смисъла на т. 4 от Критериите за техническа и финансова оценка на проекта?</p> <p>б/ Когато внедряването по проекта иновация не е защитена с валиден патент или свидетелство за регистрация на полезен модел, нито с подадена заявка за регистрация на полезен модел, как (с какви документи) следва да се установи, че внедряването иновация е „собствена разработка на кандидата“ ?</p> <p>2. Достатъчно ли е, с цел доказване на иновативността на внедряването по проекта иновация, да се представи единствено изготвения Сравнителен анализ на внедряването иновация (Приложение 3), в който съгласно изискванията за изготвянето му, ще се реферира към използваните за подготовката му информационни източници (статии, научни публикации, доклади, анализи, изследвания и др.), или е необходимо информационните източници, потвърждаващи иновативността, да се приложат и отделно като окомплектована документация към проектното предложение, във връзка с изискването на т. 11 от критериите за административно съответствие?</p> <p>3. В бележка под линия № 2 към образеца на Сравнителен анализ на внедряването иновация (Приложение 3) е посочено, че: „В случай че информационните източници са на чужд език, то те задължително следва да бъдат придружени от превод на български език.“ Как следва да се разбира това изискване - че е необходимо приложената към анализа библиографска справка на използваните източници да се преведе и на български език (в случай, че заглавията на част от източниците на информация са на чужд език), или че е необходимо към Сравнителния анализ да се приложи цялостен превод на български език на всички, използвани за създаването му, информационни източници (статии, научни</p>	<p>права по интелектуална собственост).</p> <p>Следва да имате предвид, че окончателно решение относно присъждането на точки по даден критерий за оценка ще бъде взето от Оценителната комисия, която ще разполага с цялата необходима информация относно проектното предложение и на база на предварително обявените критерии за оценка.</p> <p>2. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 47, т.2 и Въпрос № 115, т. 4.1-4.5.</p> <p>3. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 47, т.2 и Въпрос № 115, т. 4.1-4.5.</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>публикации, доклади, анализи, изследвания и др.)? Надяваме, че, не се има пред вид второто, тъй като пълният превод на множество обемни и твърде специализирани по терминология източници би представлявало непосилна и на практика неизпълнима задача в хода на подготовката на проект. В случай, че въпреки този аргумент се настоява за превод на съдържанието на информационните източници, предлагаме да е достатъчно да се представи резюмиран превод в рамките на 1-2 страници на най-същественото от съответния източник, което вече би било изпълнима задача.</p> <p>Благодаря Ви предварително!</p> <p><i>Подател: Радостина Христова</i> <i>Ел. поща: r.hristova@finvera.org</i></p>	
215.	02.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Имаме следните въпроси, във връзка процедура „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“:</p> <p>1. Във връзка с Критерий III.3 „Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или съдружниците му“, ако съдружник притежава патент заедно с трето лице, което не е нито съдружник, нито управител на кандидата, то ще получат ли точки по този критерий?</p> <p>2. Изискването за вписване в Търговския регистър не по-късно от 3 месеца преди датата на обявяване на процедурата, важи само за съдружниците или и за управителите на кандидата?</p> <p>3. В Насоките за кандидатстване са допустими единствено продуктови и производствени иновации. Как Управляващия орган ще оценява иновация, която представлява съвкупност от продуктова и маркетингова иновация. Например: Иновативен фармацевтичен продукт в течно състояние, който трябва да бъде херметично затворен в специална опаковка, която също е част от иновацията. Като цяло продукта без опаковката не може да съществува като краен продукт, в този случай ще могат ли да се финансират разходите, свързани с внедряване на цялостната иновация (продукт и опаковка) или само на продукта?</p>	<p>1. Насоките за кандидатстване и Приложение Й не съдържат изискване документите за интелектуална собственост, които са източник на проверка при оценката по критерий II.3 „Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или съдружниците му“, да са изцяло (100%) собственост на предприятието-кандидат, управителя и/или съдружниците, като е допустимо документите за интелектуална собственост да са притежавани в съавторство с трети лица. Съгласно чл.19, ал.2 от Закон за патентите и регистрацията на полезните модели „когато патентът е съпритежание на повече от едно лица и между тях не е уговорено друго, изобретението може да се използва от всеки съпритежател в пълен обем“, поради което в тази хипотеза кандидат, чийто съдружник е съпритежател на патент следва при преценката по посочения критерий да получи максимален брой точки.</p> <p>Допълнително, следва да имате предвид, че съгласно Насоките за кандидатстване (стр. 48), при извършване на преценката по критерия „Придобити права по интелектуална собственост от кандидата, управителя и/или съдружниците му“ не се включват патентът/свидетелството за регистрация на полезен модел, с който е</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>Благодарим предварително! Подател: <i>Михаела Иванова</i> Ел. поща: <i>officesofia@yotov-consult.com</i></p>	<p>защитена внедряваната по проекта иновация</p> <ol style="list-style-type: none"> Изискването лицата, чието притежание на права по интелектуална собственост подлежат на оценка по критерия да бъдат „Вписани в Търговския регистър не по-късно от 3 месеца преди датата на обявяване на процедурата“ важи както за съдружниците, така и за управителя. Кандидатите трябва да опишат какъв вид иновация се внедрява по проекта - продуктова (стока или услуга) или производствена (процесова), във Формуляра за кандидатстване, т.11 „Допълнителна информация необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Вид на иновацията и съответствие с приоритетните направления на определените в Иновационната стратегия за интелигентна специализация тематични области“. Внедряваните иновации трябва да отговарят на определенията за продуктова или производствена иновация, посочени в т. 13.1 от Насоките за кандидатстване, като в случай че те отговарят на някое от определенията, е допустимо внедряваните иновации да съдържат елементи на маркетингова и/или организационна иновация.
216.	04.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Поради неизброяване в т. 6 „Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати“ от насоките за кандидатстване по конкретната процедура на начините/документите, с които следва да бъде доказана реалната „пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес“, моля да посочите такива.</p> <p>С уважение, Подател: <i>Магдалена Владимирова</i> Ел. поща: <i>magie_vl@abv.bg</i></p>	<p>Т.6 „Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати“ от Насоките за кандидатстване не съдържа и няма за цел да съдържа източник за проверка, като в този раздел се описва целта на процедура и очакваните резултати от цялостната инвестиционна подкрепа по операцията.</p>
217.	05.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Имам следните два въпроса по процедура BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“:</p>	<ol style="list-style-type: none"> При попълването на Таблица 6 „Нетни приходи от продажби“ от Бизнес плана (Приложение Б), в случай че проектът включва подкрепа за дейности по Елемент „Инвестиции“, по режим Регионална инвестиционна помощ съгласно чл. 13 и чл. 14 от Регламент (ЕС) №



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>1. В Работен лист „Прогнозни приходи“ на Бизнес план - Приложение Б, в забележката „ВАЖНО“ по отношение на допустимите разлики в продуктите в предвижданията „без проект“ и „с проект“ при инвестиция, свързана със „създаване на нов стопански обект“ или „основна промяна в целия производствен процес на съществуващ стопански обект“ по режим „регионална инвестиционна помощ“, като допустима е посочена само разлика в количествата и цената на продуктите. Такава ще е действително ситуацията, при която в двете посочени хипотези се внедрява процесова иновация, при която се подобрява производството на досега произвежданите продукти, без те да се модифицират съществено. Възможно е обаче във всяка от тези две хипотези на първоначална инвестиция да е налице и внедряване на продуктова иновация. Например чрез внедряването на иновацията кандидатът да създаде нов стопански обект, в който ще започне производството на нов продукт (стока или услуга), който не е произвеждал/предлагал до този момент; или чрез инвестиции в „основна промяна в целия производствен процес“ да се съчетае едновременното внедряване на процесова и продуктова иновация, така че предприятието да придобие технологична възможност, освен досега произвежданите продукти, да започне производството и на нови, непроизведени до този момент допълнителни продукти. И в двата посочени случаи при инвестиции, свързани със „създаване на нов стопански обект“ или „основна промяна в „целия производствен процес на съществуващ стопански обект“, ще са налице нови продукти (стоки или услуги), които би следвало да бъдат отразени в предвижданията при сценарий „с проекта“ по аналогичен начин като при инвестициите, свързани с „диверсификация на продукцията на стопански обект“.</p> <p>В тази връзка, моля изрично да поясните допустимо ли е извеждането на нови продукти (стоки или услуги) при сценарий „с проекта“ в случаите на инвестиции, свързани със „създаване на нов стопански обект“ или с „основна промяна в целия производствен процес на съществуващ стопански обект“, при които се въвежда продуктова иновация.</p> <p>2. В т. 26.1.Б), в забележката „ВАЖНО“ след буква з/ от Насоките за кандидатстване (стр. 65) е указано, че „<i>Преди сключване на договор, Управляващият орган ще извърши и документална проверка за включени проекти в списъка с одобрените за финансиране проектни</i></p>	<p>651/2014 съгласно същността на предвижданията за реализация по проекта инвестиции при:</p> <p>– създаването на нов стопански обект и основна промяна в целия производствен процес на съществуващ стопански обект:</p> <p>Допустимо е наличие на разлика при предвижданията по години между вид продукт/услуги в случаите с проект и без проект както в колона количество така също и в колона единична цена. Обосновката за промяната както в количеството на отделните продукти/услуги така също и в единичната им цена следва да е добре аргументирана в раздел 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Категории инвестиции съгласно т.13.1 от Насоките за кандидатстване, в които попадат дейностите при приложим режим "регионална инвестиционна помощ"“ от Формуляра за кандидатстване. Не е допустимо при предвижданията по години в случаите с проект и без проект да бъде въведен продукт, който не е бил произвеждан в предприятието преди реализацията на инвестицията по проекта, за която се кандидатства.</p> <p>2. Съгласно Насоките за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ проектно предложение може да подаде само едно предприятие от няколко свързани предприятия, осъществяващи сходна дейност. Под свързани предприятия се разбират предприятията по чл. 4, ал. 4-8 от Закона за малките и средните предприятия. Под сходна дейност следва да се разбира дейност, попадаща в същия клас (четирицифрен код) съгласно Класификация на икономическите дейности - КИД-2008 (Приложение У).</p> <p>Ограничението е въведено с цел да се избегне нелоялната конкуренция при кандидатстване за публична подкрепа и да се предотврати концентрацията на публичен ресурс в свързани предприятия с обща собственост, които осъществяват сходна дейност. Ограничението не произтича от, не зависи от, не съпада с и не трябва да се бърка с</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>предложения/списъка с резервни кандидати за свързани предприятия, осъществяващи сходна дейност. В случай че бъде установено наличие на посоченото обстоятелство, ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на всяко проектно предложение от списъка с одобрени за финансиране проектни предложения, класирано след първото такова по точки, което също е включено списъка с одобрени за финансиране проектни предложения/списъка с резервни проектни предложения“. С това условие на практика се въвежда забрана по процедурата да получават безвъзмездна помощ свързани предприятия. Казвам „на практика“, защото в Насоките за кандидатстване никъде не е формулирана изрична забрана или ограничение по процедурата да кандидатстват свързани предприятия.</p> <p>Посоченото изискване има смисъл само в случай, че две или повече свързани предприятия кандидатстват едновременно по процедурата за разходи по режим „минимално помощ“, като едновременното одобряване и финансиране на проектите би довело до превишаване на максималния размер допустима „минимална помощ“ общо за тези предприятия, формирани „едно и също предприятие“ по см. на Регламент № 1407/2013.</p> <p>Във всички останали случаи обаче - ако свързаните предприятия не кандидатстват за инвестиции по режим „минимална помощ“ или ако общият размер на инвестициите по режим „минимална помощ“ на кандидатстващите свързани предприятия не надхвърля прага по Регламент № 1407/2013) – това изискване се явява необосновано, тъй като не съществува нормативна забрана или такава, изрично изведена в Насоките за кандидатстване, свързани предприятия да кандидатстват за безвъзмездна помощ да кандидатстват и да получават такава по процедурата, и такава забрана не би могла да бъде обоснована. Нещо повече, посоченото изискване би се явило дискриминационно за кандидатите, които са свързани предприятия, поради практическата невъзможност да осигурят предварително съблюдаването му. Напълно възможно кандидатите да не разполагат с информация дали друго свързано с тях предприятие също ще кандидатства по процедурата, и дори да разполагат с такава информация, няма как да знаят дали проектът на свързаното предприятие би бил одобрен или отхвърлен за финансиране.</p> <p>Във връзка с горното, моля за ваше пояснително тълкуване на посоченото</p>	<p>дефиницията и определянето на обхвата на „едно и също предприятие“ (съгласно чл. 2, пар. 2 от Регламент (ЕС) № 1407/2013).</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>изискване, така, че да стане ясно, че то е приложимо само по отношение на кандидати, формиращи „едно и също предприятие“ по см. на чл. 2, пар. 2 от Регламент № 1407/2013, които кандидатстват по процедурата за разходи по режим „минимална помощ“, когато едновременното одобряване и финансиране на проектите би довело до превишаване на максималния допустим размер „минимална помощ“ общо за тези предприятия.</p> <p><i>Подател: Атанас Курчев</i> <i>Ел. поща: a.kirchev@finvera.org</i></p>	
218.	05.03.2016 г.	<p>Здравейте, имам следните въпроси:</p> <p>1. Представявам предприятие-кандидат, което има валиден патент на територията на САЩ и няколко други държави, които също са извън ЕС, бихме искали да поясните, дали ще се зачете за валидно прилагането на патент, който е защитен в САЩ, касаещ критериите за оценка по т. I, "Иновативност и пазарна приложимост на подкрепяната иновация"? Доколкото се запознахме от Насоките за кандидатстване, няма посочени критерии за територията или мястото, където подкрепяната иновация е защитена с валиден патент?</p> <p><i>Подател: Anastas Stefanov</i> <i>Ел. поща: nasko.stefanov@gmail.com</i></p>	Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 164, т.2.2.
219.	07.03.2016 г.	<p>Моля, дайте дефиниция или посочете, къде може да се намери такава на термина "Big data"</p> <p><i>Подател: Hristo Simeonov</i> <i>Ел. поща: hristo.simeonov@profilink.bg</i></p>	<p>Иновационната стратегия за интелигентна специализация не съдържа определение за това какво съдържа приоритетното направление „Big Data, Grid and Cloud Technologies“ на тематична област „ИКТ и информатика“.</p> <p>Приоритетното направление обединява няколко типа технологии, използвани в информационно-комуникационните технологии, като “Big Data” технологиите представляват изключително големи масиви от данни с обем обикновено от няколко десетки терабайти до няколко петабайта или дори повече, чиито обем и сложност не позволяват обработка, съхранение, анализ, трансфер, визуализация, извличането на информация и др. с традиционните софтуер и хардуер. Big Data съчетава структурирани, полуструктурирани и неструктурирани данни (вкл. различни типове данни), които правят релационни бази данни неефективни и се налага използване на нови сложни алгоритми за обработка и извличане на информация от тях. „Big Data“ често се свързва с „cloud computing“, тъй като</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
			необходим огромен хардуерен капацитет, комбиниране на различни данни и обработката им в реално или в приемливо за потребителите време.
220.	07.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Във връзка със схема BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“, имам следните въпроси, които възникнаха при попълване на електронния формуляр:</p> <p>1. Във формуляра за кандидатстване, в т. 8 „Индикатори“ има редица несъответствия в текстовете в полетата към избраните индикатори във формуляра и тези в примерите от Ръководството за попълване на Е-формуляр („Указания за попълване на Електронен формуляр за кандидатстване и подаване на проектно предложение по процедура BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ чрез системата ИСУН 2020“). Несъответствията са както следва:</p> <p>Индикатор „Производствени инвестиции: Брой предприятия, получаващи подкрепа“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поле „Тенденция“ – във формуляра се визуализира надпис „Увеличение“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Неприложимо“; - Поле „Отчитане с натрупване“ – във формуляра се визуализира надпис „Да“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Не“; - Поле „Целева стойност с натрупване“ – във формуляра се визуализира надпис „Да“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Не“. <p>Индикатор „Научни изследвания, иновации: Брой предприятия, подпомогнати да въведат нови за фирмата продукти:“</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поле „Вид индикатор“ – във формуляра се визуализира надпис „Общ индикатор“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Индивидуален за процедура“; - Поле „Мярка“ – във формуляра се визуализира надпис 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Целта на включването в пакета документи на Приложение А „Указания за попълване на електронен Формуляр за кандидатстване“ е да даде насоки на кандидатите при попълването на полетата на Формуляра, където кандидатите могат да въвеждат текст, а за да се постигне това се използват както текстови инструкции, така и нагледни илюстративни примери, чрез прилагане на „снимките“. За да се създадат споменатите илюстративни примери, се използват функционалностите на работната среда на ИСУН 2020, като за целта се създава работен формуляр за кандидатстване, който се използва само и единствено, за да бъдат създадени Указанията. Този работен формуляр не е, няма за цел да бъде и няма характер на финален официален формуляр за кандидатстване, а се използва само и единствено за целите на разработване на Указанията и в него не са заложили (и не е необходимо да са заложили) всички окончателни параметри, които са част от финалния Формуляр за кандидатстване, който виждате в ИСУН 2020. Всички цитирани в запитването полета се задават от УО и те не подлежат на попълване от страна на кандидатите. 2. В случай че чрез проекта се внедрява иновация, която е новост на европейския/световен пазар, то при попълването на т.8 „Индикатори“ на Формуляра за кандидатстване, по индикатор „Брой предприятия, подпомогнати да въведат нови за фирмата продукти“ и индикатор „Брой предприятия, подпомогнати да въведат нови за пазара продукти“, като целева стойност следва да бъде посочено 1(предприятие).



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>„Предприятия“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Брой“.</p> <p>Индикатор „Научни изследвания, иновации: Брой предприятия, подпомогнати да въведат нови за пазара продукти:“</p> <p>- Поле „Вид индикатор“ – във формуляра се визуализира надпис „Общ индикатор“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Индивидуален за процедура“;</p> <p>- Поле „Мярка“ – във формуляра се визуализира надпис „Предприятия“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Брой“.</p> <p>Индикатор „Научни изследвания, иновации: Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за иновации или за научноизследователски и развойни проекти:“</p> <p>- Поле „Вид индикатор“ – във формуляра се визуализира надпис „Общ индикатор“, а в ръководството в същото поле стои надпис „Индивидуален за процедура“;</p> <p>Надписите в посочените във формуляра полета не подлежат на промяна. Какво следва да направи кандидатът в този случай, за да спазва инструкциите от Ръководството?</p> <p>2. Ако кандидатът внедрява <u>нови за пазара</u> продукти и ще претендира, че те представляват новост на европейския/световен пазар, то трябва ли по индикатор „Брой предприятия, подпомогнати да въведат нови <u>за фирмата</u> продукти“ да посочи целева стойност 1-ца, тъй като щом ще са нови за пазара, то безспорно продуктите ще са нови и за самата фирма?</p> <p>С уважение,</p> <p><i>Подател: Павлина Ветрилова</i> <i>Ел. поща: office@evroprogrami.com</i></p>	
221.	07.03.2016 г.	<p>Здравейте, колеги,</p> <p>за конкурсите BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“</p>	<p>По настоящата процедура за подбор на проекти BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“, както и по процедура BG16RFOP002-1.002 „Подкрепа за разработване на иновации от стартиращи предприятия“ кандидатите участват индивидуално, а не съвместно с партньорски</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията</p> <p>допуска ли се явно участие на научни институти като партньори на фирмата бенефициент, както беше през 2012г.</p> <p>Много поздрави,</p> <p><i>Подател: доц. д-р Леонид Кирилов</i> <i>Ел. поща: l_kirilov_8@abv.bg</i></p>	или други организации.
222.	07.03.2016 г.	<p>Здравейте, фирмата ни се занимава с производство, но към момента кодът на основната ни икономическа дейност е 7739 - наеми. Можем ли да участваме по ОП Иновации и Конкурентноспособност - BG16RFOP002-1.001 Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията?</p> <p>С уважение</p> <p><i>Подател: Аниела Стойкова</i> <i>Ел. поща: aniel@dir.bg</i></p>	Моля, запознайте се с разясненията на УО по Въпрос № 17 и Въпрос № 57.
223.	07.03.2016 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Фирмата, която представям е микропредприятие. Избраният за проекта режим на финансиране за Елемент А. Инвестиции е “de minimis”. Проектът предполага създаване на производствена инфраструктура за иновативен продукт защитен с патент, за който е подадена заявка в Патентното ведомство на Р. България.</p> <p>Поради сравнително ограничения български пазар се предвижда предлагането на продукта на европейския и други пазари. Това налага да се потърси международна патентна защита на продукта на базата на приоритета на заявката в България.</p> <p>Разходите за патентна защита са допустими по Елемент Б «Услуги» като:</p> <p>1) Разходи за консултантски и помощни услуги в подкрепа на иновациите и по-специално: разходи за консултиране, подпомагане и обучение в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи. При попълване на формуляра в раздел 5.III Разходи за услуги, за МСП единствено възможен е изборът на т. 7, а именно режим на</p>	<p>1. Съгласно т.14.2 „разходи за консултиране, подпомагане и обучение в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи“ не включват такси за подаване на заявка за патент/полезен модел/промишлен дизайн.</p> <p>Относно режима на държавна помощ по Елемент Б „Услуги“ се определя спрямо категорията на предприятието-кандидат. Дейностите по настоящия Елемент следва да се изпълняват при условията и праговете за консултантски и помощни услуги за иновации в полза на МСП по чл. 28, пар. 4 от Регламент (ЕС) № 651/2014, в случаите когато кандидатът е микро, малко или средно предприятие. Дейностите по настоящия Елемент следва да се изпълняват при условията и праговете за минимална помощ, в случаите когато кандидатът е голямо предприятие.</p> <p>В случай че кандидат е микропредприятие и са включени дейности по Елемент Б „Услуги“ за тези дейности задължително трябва да се</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>финансиране: Държавна помощ.</p> <p>Въпрос 1. Вярно ли е следното: В раздел 1. Основни данни трябва да се активират едновременно: Проектът подлежи на държавна помощ – ДА Проектът подлежи на режим минимални помощи - ДА</p> <p>Дейността по патентоването в чужбина ще бъде извършена с използване на услугите на Българското патентно ведомство и при необходимост с привличане на експерти като подизпълнители. Таксите за патентоването в чужбина са определени от патентното ведомство и не подлежат на договаряне.</p> <p>Поради спецификата на дейността и наличието на единствен в Република България орган оторизиран да извършва тази дейност не се предвижда избор на изпълнител. При необходимост от външни експерти изборът им ще се извърши след съответно проучване и договаряне в рамките на посочения срок.</p> <p>Въпрос 2. Необходимо ли е да се предвиди дейност по избор на изпълнител за дейността по патентоването в чужбина.</p> <p>Въпрос 3. Фирмата е била подизпълнител (subcontractor) на изследователски задачи в рамките на проект по 7 РП през период обхващащ 2013 година. Това може ли да бъде основание за получаване на точки по критерий IV.3 Надграждане на резултати по рамковите програми на ЕС.</p> <p><i>Подател: Йордан Колев Ел. поща: jkolev@iee.bg</i></p>	<p>прилага режим „Консултантски и помощни услуги за иновации в полза на МСП“ по чл. 28, пар. 4 от Регламент (ЕС) № 651/2014. В случай че проектното предложение попада в тази хипотеза, в запитването е описан коректен начин за попълването на данните по раздел 1 „Основни данни на кандидата“ от Формуляра за кандидатстване.</p> <p>2. Моля, вижте разясненията по т.1 на настоящото запитване.</p> <p>В допълнение, проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България. Във връзка със спазването на правилата и изискванията за провеждане на процедура за избор на изпълнител, заложен в ЗУСЕСИФ, УО на ОПИК е предоставил детайлни указания за това в Актуализирано Ръководство за изпълнение на договори за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност" 2014-2020 (http://www.opcompetitiveness.bg/news.php?id=1034).</p> <p>3. По критерий IV.3 „Надграждане на резултати по Рамковите програми на ЕС“ съответният брой точки биха получили кандидатите, които представят документи, от които да е видно, че предприятието-кандидат е сключило договор (като водеща организация или партньор) и е получило финално плащане (като водеща организация или партньор) по съответната Рамкова програма.</p>
224.	07.03.2016 г.	<p>УВАЖАЕМИ ДАМИ/ ГОСПОДА,</p> <p>Във връзка с подготовката на проектно предложение, моля да ми отговорите на следните въпроси: По процедура BG16RFOP002-1.001 „Подкрепа за внедряване на иновации в предприятията“ са допустими проекти за внедряване на „Производствена (процесова) иновация“. Съгласно текста – това е внедряване на нов или значително подобрен начин на производство или доставка на продукта.</p>	<p>1. Цитираното приоритетно направление „производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат“ на тематична област „Мехатроника и чисти технологии“ е сред допустимите направления, в рамките на които следва да се осъществи пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес. Включването на придобиване на мехатронен агрегат в едно</p>



№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>Съгласно Насоките, в този вид иновация влизат ...“значителни изменения в технологиите, производственото оборудване и/или софтуера“...</p> <p>Във връзка с подготовка на проектно предложение за внедряване на иновативен производствен процес по процедура за подбор на проекти имаме следните въпроси:</p> <p>1.Как трябва да се тълкува „...внедряване на процес в приоритетните направления на тематичните области на ИСИС...“, например в „мехатроника и чисти технологии“ в частност – „производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат“:</p> <p>a.като процес, за чието внедряване се използват „мехатронен/ни продукт/и“; или</p> <p>b.процес, чието изпълнение води до производството на „мехатронен/ни продукт/и“; или</p> <p>с.и двете възможности?</p> <p>2.Приложение 3 - СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ВНЕДРЯВАНАТА ИНОВАЦИЯ, в т. 3 предвижда попълване на "Сравнителна таблица, показваща съответствието на предлаганата за внедряване иновация с конкурентните продукти, предлагани на съответния пазар". Не е предвидена алтернатива за попълване на таблицата относно иновативните процеси при „процесова“ иновация. Какво трябва да се попълни като показатели за оценка:</p> <p>a.Показатели на продуктите, които е предвидено да се произвеждат чрез иновативния процес, като вероятно тези продукти могат да не са иновативни; и/или</p> <p>b.Характеристики на процеса в сравнение с други алтернативни процеси за постигане на желания краен резултат; и/или</p> <p>c.Характеристики на оборудването и инструменталната екипировка, необходими за изпълнение на иновативния процес.</p> <p>3.Внедряването на иновативна технологията за производство на основен елемент от продукт, който не е произвеждан до момента от предприятието (процесова иновация за производството на този основен елемент), счит ли се за диверсификацията на продукцията на стопански обект с продукти, които не са били произвеждани до момента в този стопански обект?</p> <p>Предварително благодаря!</p> <p>Поздрави:</p>	<p>проектно само по себе си не е достатъчно един проект да попада в приоритетното направление. В описаната в запитването хипотеза, за да е изпълнен критерият за допустимост на проектите, внедряването на иновативния процес, следва да води до производство на продукт, попадащ в приоритетно направление „производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат“ на тематична област „Мехатроника и чисти технологии“.</p> <p>Следва да имате предвид, че окончателно решение относно това доколко един проект попада или не в дадено приоритетно направление на тематична област на ИСИС, съответно дали проектът е допустим ще бъде взето от Оценителната комисия в Управляващия орган, която ще разполага с цялата специфична информация относно проектно предложение.“.</p> <p>2. Моля, вижте разясненията на УО по Въпрос № 188, т.1.</p> <p>3. Допустими за подкрепа по Елемент „Инвестиции“, в случаите на режим Регионална инвестиционна помощ съгласно чл. 13 и чл. 14 от Регламент (ЕС) № 651/2014 са проектни предложения, които имат за свой основен предмет осъществяването на първоначални инвестиции в материални и нематериални активи, свързани със:</p> <ul style="list-style-type: none"> – създаването на нов стопански обект или – разширяването на капацитета на съществуващ стопански обект, или – диверсификацията на продукцията на стопански обект с продукти, които не са били произвеждани до момента в стопанския обект, или – основна промяна в целия производствен процес на съществуващ стопански обект. <p>Предоставената в запитването информация не е достатъчна да се предостави становище към кой случай на първоначална инвестиция</p>



ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

ПОСТЪПИЛИ ВЪПРОСИ ОТ КАНДИДАТИ И РАЗЯСНЕНИЯ ПО ТЯХ ПО ПРОЦЕДУРА
BG16RFOP002-1.001 „ПОДКРЕПА ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА“

Инвестираме във Вашето бъдеще



ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

№	Дата на получаване	Данни на подателя (име и/или ел. поща) / Въпрос	Разяснения от УО
		<p>Подател: <i>Емил Петров</i> Ел. поща: <i>qacpetrov@abv.bg</i></p>	<p>следва да бъде причислена посочената хипотеза. Кандидатите следва да аргументират в раздел 11 „Допълнителна информация, необходима за оценка на проектното предложение“, поле „Категории инвестиции съгласно т.13.1 от Насоките за кандидатстване, в които попадат дейностите при приложим режим "регионална инвестиционна помощ"“ от Формуляра за кандидатстване към кой случай на първоначална инвестиция попада проекта.</p> <p>Допълнително, диверсификацията на продукцията на стопански обект с продукти, които не са били произведени до момента в стопанския обект е налице, когато продуктът не е бил произвеждан в предприятието преди инвестицията за която се кандидатства.</p>